

Jak interpretovali nacisté odkaz svatého Václava?

1. Než začnete:

Máš v peněženke dvacetikorunu? Vezmi ji a prohlédni si ji. Kdo je na minci zobrazen? Proč právě tato osoba? Nápady запиšte do PL

2. Historický kontext

Přečtěte si následující text, označte v něm 5-8 klíčových slov.

Václav nastoupil na trůn někdy mezi lety 922 – 925. V tu dobu mělo české knížectví komplikovaný vztah se sousední Východofranckou říší (dnes území Německa). V té probíhá mocenský boj a saský vévoda Jindřich I. Ptáčník vpadl roku 929 do Čech, dostal se až do Prahy, kde vládl Václav a ten se Jindřichovi poddal. Václav uznal svrchovanost Saska nad územím Čechů a přislíbil odvádět Jindřichovi poplatek – mírový tribut (daň), který byl ve Václavově době běžný. Jindřich I. Ptáčník s Václavem uzavřel také spojeneckou smlouvu a na stvrzení této smlouvy dal Jindřich Václavovi dar - relikvii (paži) sv. Víta, saského patrona. Tento dar dokládá, že Jindřich považoval Václava za politického a křesťanského partnera. Proti spojení se Sasy se postavil Václavův bratr Boleslav. Ten nechal Václava 28. září 935 zavraždit.

Václav začal být záhy uctíván jako svatý mučedník pro svou, v legendách mu připisovanou, zbožnost, péči o chudé, nemocné, otroky a vězně, stavění kostelů, kácení šibenic. Václav se prokazatelně zasadil o šíření křesťanské víry v tehdy ještě do značné míry pohanských Čechách. Nechal postavit na pražském hradišti nový kostel zasvěcený sv. Vítu (dnes katedrála sv. Víta).

Václav se stal symbolem českého státu (Václavské náměstí, socha Václava atd.). Svatý Václav je patron, ke kterému se Češi uchylují v době krize a nebezpečí.

Jak zneužili nacisté svatováclavskou tradici v období protektorátu?

3. Co se může hodit:

15. března 1939 německá armáda obsadila české země a o den později byl výnosem Adolfa Hitlera ustaven tzv. Protektorát Čechy a Morava. Protektorát měl vlastní vládu a vlastního představitele – státního prezidenta, kterým byl Emil Hácha. Protektorátní vláda byla ovšem postavena pod dohled úřadu „říšského protektora“, který měl zastupovat zájmy Říše (tedy Německa). Na podzim 1941 se funkce říšského protektora ujímá Reinhard Heydrich, který prosadil tvrdý kurs ve vztahu k odboji, zefektivnil válečnou výrobu pro frontu, aktivizoval kolaborantské skupiny ve společnosti. Tato politika byla zachována i po jeho smrti v květnu 1942. Protektorát zanikl v květnu 1945 v souvislosti s koncem druhé světové války.

Existují dokumenty o Heydrichových slovech z roku 1941: „*Uctíváním Václava Češi vlastně potvrzují, že Václav měl pravdu, když se opíral o Němce. Toho je třeba historicky využít. My teď musíme rozvíjet svatováclavský kult jako kult, který nám umožní získat na svou stranu část českých konzervativních vrstev...*“ (historik Jan B. Uhlíř)

4. Práce se zdrojem: Zdroj 1 - protektorátní bankovka

Úkol 1: Označte a popište důležité prvky na bankovce. Spojte pojmy s umístěním na bankovce

hodnota bankovky

datum vydání bankovky

vyobrazená osobnost

série bankovky

číslo bankovky

kdo bankovku
vydal

Není náhodou, že portrét svatého Václava zdobí protektorátní bankovku v hodnotě 5000 korun.

Úkol 2: Zamyslete se a uveďte důvod, proč je na bankovce této hodnoty zobrazen svatý Václav.

Myslíte si, že

5. Práce se zdrojem- Zdroj 2: Lidové noviny, 19. 6. 1944

Dne 4. 6. 1942 vzniklo protektorátní vyznamenání. Oficiální název byl: Čestný štít Protektorátu Čechy a Morava s orlicí svatováclavskou.

Vyznamenáním Němci chtěli vyzdvihnout zásluhy Čechů, kteří se za okupace „osvědčili“ v nových poměrech

První udělování orlic se událo 17. června 1944 v pražském Černínském paláci.

K.H.Frank osobně předal toto vyznamenání členům protektorátní vlády v čele s předsedou vlády Jaroslavem Krejčím.

Lidové noviny, 19. června 1944

„Jestliže toto vyznamenání bylo založeno právě při druhém výročí smrti Zastupujícího říšského protektora Heydricha, má tím být zdůrazněno, že Češi, kterým se dostává této pocty, se zasloužili ve smyslu říšské politiky v Čechách a na Moravě, za kterou Reinhard Hendrich padl. Čech, který věrně slouží říši, jak mu poskytuje vzor státní prezident dr. Hácha, slouží tím zároveň nejlépe svému národu a své vlasti, neboť Čechy a Morava nebudou existovat bez Říše, tak jako Říše nikdy nebude bez Čech a Moravy. Tak navazuje i udělení nově založeného Čestného štítu vědomě na politickou tradici, která je po tisíc let zakořeněna v českém národě a která vykonávala vždy příznivý vliv na osudy země Čech a Moravy, je to myšlenka knížete Václava, který jako věrný leník Říše vešel do dějin svého národa. V

Úkol: 3 Kterou událost ze života knížete Václava nacisté „překroutili“? Jak tuto událost vysvětlovali?

- Označte v novinovém článku pasáže o knížeti Václavovi.
- Vraťte se k úvodnímu textu o Václavovi. Zamyslete se a vyberte ty pasáže, které se nacisté mohli snažit „překroutit“

událost	nacistické „překroucení“ (vysvětlení události tak, aby získali Čechy na svou stranu)

6. Odpovězte na badatelskou otázku: Jak zneužili nacisté svatováclavskou tradici v období protektorátu?

V období Protektorátu byl kníže Václav vnímán jako _____

V této interpretaci je zdůrazněno _____

V této interpretaci je opomenuto _____

Nacisté prezentovali postavu Václava tímto způsobem, protože _____
